

מסורת הש"ס

(א) [לקמן סג.] (ב) בינה לר... (ג) [על משה...]

גליון הש"ס

נב' כנגדן בעוף. עי' לעיל ד' כ' ע"ל מוס' ד"ה עילתה רש"י ור"ל

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ע"ל מוס' וכו' וירוקן שהלדימו טריפה ה"ס"ד:

הגהות מהר"ב

רש"י ד"ה להביא עור בית הכזבת וכו' חוץ מה עור. כ"ז ע"ל וזכרנו כ"ח ע"ל מוס' ד"ה להביא וכו' ומדומה שמהר"ם ז"ל כן לא ראה: [ב] ד"ה דלמא עילתה איניקוב. כהן ה"ס"ד ואח"כ מה"ד תמלה [ומפקע]:

מוסף רש"י

להביא עור בית הכזבת. על נקבה בתולה וזשנמיס [קטון קכב:] זה לנדו יש לך להביא עור אצל קדשים מכל שששים שם (וזכרנו כח.) והוא דלא מיימי ברישא כי הך משום ליתיה בעולה, ומנא בעולה קא, אלמא האי תנא הוא דמאני לכו בשר, אלמא תיק לא שמת בשר אלמא עור שמת האלה לחודיה [קטון קכב:] הוין למקומה. אס מטע על מנא לאתל מאתה מאלו חוץ לקטון (ס.) דרסה וטרפה בכותל. אס שדרס על העוף או שזרקו ומטבו בכותל (ביצה ד.) ומפרכסת. ואינה יכול לעמוד (ס.) ושהתה מעת לעת. ויס אחד שלם (ס.) קומא תהא. מהמנהג הקדוש הכי שהמוט מנהג מבוטא וע"ל (ח.) עילאה. קרנא עילאה התחבר לגולגולת מצפנים (ס.).

אלו טרפות פרק שלישי חולין

נו.

עין משפט נר מצוה

ר"ג א ב מנזר לעיל דף ז' מ: ר"ד ג מ"י פ"י מהלכות שמיטה הלכה ז סמג ע"ש קט טור ש"ע י"ד ס"י ל סעיף ב: ר"ט ד ה מנזר לעיל דף ז' מ: ר"ז ו מ"י פ"ז מהל' שמיטה הלכה כ' ופ"י שם הלכה יא סמג שם טו"ע י"ד סמג זכ סעיף א: ר"ז ז מ"י פ"ט שם הלכה כ' סמג שם טו"ע י"ד סמג זכ סעיף ב: ר"ח ח מ"י פ"י שם הלכה ז סמג שם טו"ע י"ד סמג זכ סעיף ב: ר"ט י מ"י פ"ז שם הלכה ז' ופ"י שם הלכה י' [א:]

להביא עור של בית הכזבת. לקמן בהעור והרוטב (דף קכב.) פירש רש"י הא דלא חשיב ליה כהדיא כהדי איניק צברייתא משום דבעולה מייירי שהוא זכר ומיניה איכא מאן דתני זכח צפרק כל הזכמים שקיצבו (וזכרנו כח.) ושם ולא קמני עולה ויש לומר דלא חשיב אלמא מידי דהוה בכל הקרבנות ועור שמתה האליה אע"ג דלינה קרבה אלמא ככזב מ"מ איתיה או כחילת אדס או כחילת מוצה וא"ת אמאי לא קאמר נמי להביא עור השליל דחשיב לקמן צמתניתין בהעור והרוטב (דף קכב.) כהדי אלו שעורומיסיס ככזרין ואומר ר"מ משום דלין מפגליס בשליל כדאיתא פרק כל הפסולין (וזכרנו לה.) פיגל בשליל לא תפגל הזבח ואף בשליל לא תפגל ט:

ורבי יוחנן אמר אף במסמר. וליכא משום מכלה ממון של ישראל וצפולגתא לאו דוקא דרבי יוחנן דלמר אף צמסמר לא כרבי יהודה ולא כרבי נחמיה:

נב"ל"ת והא שחוטא היא. וא"ת והא שמעיין ליה לרבי יהודה דלמר פרק טהלת העוף (וזכרנו סט.) ושם דשמית העוף אינה מטהרת טריפתה מטומאתה דקאמר נבלה וטרפה לא יוכל לטמאה זה טרפה למה נאמרה להביא טרפה שחטה (ש) שחלצה טהור מכלל שהיא מטמאה) וכן ריש מסכת טהרות גזי י"ג דברים נאמרו צבצול עוף טהור שחטתה ומליקתה מטהרת טרפתה מידי נבלה רבי יהודה אומר אינה מטהרת וי"ל דמ"מ כיון דל"ר נחמיה מטהרת לא הוה ליה לתימר שהיא מאכיל נצילות ועוד דלא מסיק אדעתיה כסתייס דרבי יהודה הוה דדזיק י"ד: מ"ד אמר שמואל בידא אמרינן וכן רב. ואף על גב דכזר אמרינן לעיל רב ושמואל ולוי דלמרי מכניס ידו לפניו וזכר מ"מ אשמועינן הכא דמעשה נמי ע"ד: ודא תני ר"י טרפות שמונו חכמים וכו'. זכרנו מקשה מצרייתא ארצ ושמואל דאלוי גופיה הוה מני למפק דלמר לעיל מכניס ידו לפניו וזכר:

אמרת בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר אלמא אית ליה בדיקותא והדר תני נשבר העצם אף על פי שלא ניקב קרום של מוח אלמא לית בדיקותא סיפא אתאן לעוף של מים הואיל ואין לו קרום אין לו קרום סלקא דעתך אלא הואיל וקרומו רך אמר רב נחמן לרב ענן מר אמר שמואל בדיק בידא ומכשר והונא חברין אמר רב בדיק בידא ומכשר והתני לוי טרפות שמונו חכמים בבהמה כנגדן בעוף יתר עליהן עוף נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרום של מוח הואיל ואין לו קרום אין לו קרום ס"ד אלא הואיל וקרומו רך והיא תרנגולתא דהואי כי רב חנא שדרה לקמיה דרב מתנא נשבר העצם ולא ניקב קרום של מוח הואי ואכשרה א"ל (ו) והתני לוי טרפות שמונו חכמים בבהמה כנגדן בעוף יתר עליהן עוף נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרום של מוח אמר ליה התם בעוף של מים הואיל ואין לו קרום אין לו קרום ס"ד אלא אימא הואיל וקרומו רך רב שזיבו בדיק בשמישא רב יימר בדיק במיא רב אחא בר יעקב בדיק בגילא

להביא עור בית הכזבת. להביא עור בית הכזבת משום דלין להביא אלמא זה לנדו שהרי כל המנויין שם הראויין להיות בעולה שנויין כהן או חוץ מזה. (ט) עור השליל אינו ראוי להיות בעולה דלין שליל לזכרים: בית הכזבת. בית הכזבת של נקבה: מתני' ואלו טריפות בעוף. אע"ג דכל טריפות צבחה כנגדן בעוף הני אכטריכו ליה למיתני נקובת הושט משום פסוקת הגרגרת והוא אילטריך דלא תימא הואיל וחיותו של עוף לא נפש דהא כשר צמינן אחד אימא גרגרת נמי מיטרף צמשהו והכחה חולדה משום דקמני מקום שעושה אותה טרפה דהיינו נקיצת הקרום דלא תימא מקום כזכר העלם בלא נקיצת הקרום כדלמרי' לקמן בעוף של מים וניקבו הדקין משום דקצעי למיתני סיפא) גבי אלו כשירות יאכו בני מעיה ולא ניקבו אולא תימא עוף שחיותו מועט מיטרף צמיאה לחודה: הכחה חולדה על ראשה. מיישינן לנקיצת קרום: הכחה. נכחה צמיאה דאילו ציד אמרן לעיל (דף ג.) כ"ג דרוסה לחולדה בעופות וכל ע"ה החלה מיטרפה זה: נחמרו. וכוונו מחמת האור ונהפכה מראיתן לשון (איכה ה) מעי חממרו: אס זהוירוקו. מפרש בגמרא [ג:] לז וקורקנן אדומין זהוירוקו וירוקן שהלדימו (ה) א: אדומים. הלז והקורקנן כמשפטן שלא שמתנה מראה שלפן: דרפה. אדס צרגליו: או שטרפה צוול. הכה זה צכותל: או שריצתה צמה. דאיכא למיחש להני תלתא משום ריסקו איצביס ועדיין מפרכסת אס שהתה מעת לעת ושחטה כשרה וצדיקה צביא כדאוקמינן צפירקין (דף נא:): ג' מנינים ידו. צפיו של עוף שנשכחו חולדה צלשו וזכר דוחק אצצבו כלפי חוץ העוף והמוט נדחק למעלה אס המוט מצצבץ ויולא דרך נקב המכה: טרפה. שמה"ס ניקב הקרום: הניחא למאן דלמר. לעיל (דף מה.) גבי ניקב הקרום עד דמיניקבי עילאה ותמאה שפיר: אלא למאן דלמר. דמריף עילאה לחודיה כי לא מצצבץ אמאי כשרה דלמא עילאה איניקב = ותמאה קייס: סתאה מופקע. דזחיפת ו אצצבו כדדוחפו למעלה: אין בדיק לחולדה. לנשיכת חולדה: מפני ששיניה דקו. ואפילו ניקב הקרום פעמים שאין המוט יולא על ידי דחיפת אצצבו צחיך: מאי הוי. אי אפשר דלא מצצבץ פורתא: ועוקמות. ונקב צאלכסון וכשהמוט נדחק למעלה העלם סותמו ועומד כנגדו שנקב העלם אינו כנגד נקב הקרום: כי סליק. זעירי מצבול לנהרדעא: ציד. כדמפרש לעיל מכניס ידו כו': אצל לא צמסמר. ממלמלה מוליכו על הנקב לראות אס יתגור צקרום ופותח את הגולגולת תחלה לאחר שחטה ופעמים שאינו נקוב והמסמר נוקצו ומפסיד ממון ישראל: אף צמסמר. כדפרישית צמסמר: ניקב קרום. מתוך ששיניה דקות ועוקמות אינו מצצבץ: אצל לא נשבר העלם. לקמיה פריך: וקרומו רך. הלכך כי נשבר העלם * מ' לא קאי קרום: אמר ליה רב נחמן לרב ענן. תמהני זכאת: מר אמר. אתה אמרת לי שראית שמואל שהוא צודק לנשיכת חולדה אלמא לא מטרף צענא לחודיה ואף הונא חברין אמר לי דליה חזייה לרב דדדיק בידא וקשיא לי והא תני לוי כו': כנגדן בעוף. צמדי דאימיה צעוף המסס וצית הכוסות לימנהו צעוף: צידק צמישא. נגד השמש מסתכל אס יראה"ן נקב שהאור יפה לצדיקה: צמיא

שיטה מקובצת

אן ומפרכסת את שהתה: (ט) ולא ניקבו דלא תימא: [א] נחמרו וכזונו מחמת: [ב] אס ירוקים מפרש בגמרא: (ט) וירוקים שהאדמוי דקין: [ג] בדחיפת האצבע כדדוחפו: [ד] אס יראה שם נקב:

רבינו גרשום

מכניס ידו לפניו וזכר. כלומר כיצד בדיקין אם ניקב קרום של מוח מכניס אצבעו לפניו ובודק אם מצבצב ועולה המוח טרפה דודאי ניקב הקרום: אין בודקין לחולדה ביד. כלומר דאמרינן מכניס אצבעו לפניו אם מצבצב ועולה טרפה: מפני ששיניה דקות כלומר ואע"פ שניקב קרום של מוח לא יתאם המוח מצבצב: וכי שיניה דקות מאי הוי. כלומר אע"פ שניקבו (אם נוקב) קרום של מוח [אי אפשר] שלא יהא מצבצב: אבל לא במסמר. כלומר למעלה מראשו: עד מתי [אתה] מכלה ממון של ישראל. כלומר כשמכניס המסמר אם לא נקב המסמר מנקבו: אלא עד מתי אתה מאכיל טרפות לישראל. שמה איניקב קרום של מוח ולא אדעתיה דלא בדיק יפה: אלמא אית ליה בדיקותא. כלומר אע"פ שנשבר העצם אם לא ניקב קרום של מוח נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרום של מוח: רב בדיק בידא ומכשר. כלומר מכניס ידו לפניו ובודק אי לא מצבצב המוח מכשר ליה אע"פ שנשבר העצם: בדיק בשימא. כלומר כגון השמש: בדיק במיא. שופך לתוך הנקב מים וחוזר ושופך מן הנקב אם המים תחלבו בידוע שניקב קרום של מוח אם צלולים בידוע שלא ניקב קרום של מוח: